

LE MUSÉON

REVUE D'ÉTUDES ORIENTALES

FONDÉ EN 1881 PAR CH. DE HARLEZ

SUBVENTIONNÉ PAR L'UNIVERSITÉ CATHOLIQUE DE LOUVAIN

TOME 116 — Fasc. 1-2

EXTRAIT

LOUVAIN-LA-NEUVE

2003

LE MUSÉON
REVUE D'ÉTUDES ORIENTALES
PUBLIÉ PAR L'ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF
« LE MUSÉON »

LE MUSÉON paraît actuellement en deux volumes doubles par an.

Prix de l'abonnement annuel, payable d'avance: 80 €, port non compris.

Adresse de la Rédaction (articles, épreuves, revues en échange, livres pour comptes rendus): Bernard COULIE, LE MUSÉON, Place Blaise Pascal, 1, B-1348 Louvain-la-Neuve (Belgique).

Comité de Rédaction: Professeurs Bernard Coulie (Université catholique de Louvain), Godefroid de Callatay (Université catholique de Louvain), Johannes den Heijer (Nederlands-Flemish Institute, Cairo), Jacques Grand'Henry (Université catholique de Louvain), Jean-Claude Haelewyck (Université catholique de Louvain), René Lebrun (Université catholique de Louvain), Paul-Hubert Poirier (Université Laval), Andrea Schmidt (Université catholique de Louvain), Theo Van Lint (Oxford University), Luc Van Rompay (Duke University).

Les articles envoyés à la Rédaction sont soumis à l'avis des membres du Comité de Rédaction ou de spécialistes désignés par eux.

Adresse de l'Administration (abonnements, vente de volumes d'années écoulées): LE MUSÉON, Éditions Peeters, B.P. 41, 3000 Louvain (Belgique).

Compte chèques postaux: Bruxelles, n° 000-0425099-45, Éditions Peeters, B.P. 41, 3000 Louvain.

Banque: Bruxelles-Lambert, Louvain — 330-0016770-43.

peeters@peeters-leuven.be

ISSN 0771-6494

Ce tiré à part ne peut être mis dans le commerce

LE MUSÉON, Place B. Pascal, 1, 1348 Louvain-la-Neuve (Belgique)

THE TWELVE GIFTS LOST BY ADAM
AND A LIST OF IDEOGRAMS*

Photographs were available to us of folios 101v-103r of *Matenadaran* No. M9121. The manuscript was written in 1732-1733, perhaps in Van. It has 104 paper folios, with a variety of texts in it. These include the *Onomastic Sacra* (*Քառք Եբրայեցւոց*), a list of external books and also the following documents¹. *The Twelve Gifts Lost by Adam* occurs on fols. 102r-v; it concludes on the third line of fol. 102v, and a second hand has written another text there in *bolorgir*, even though the body of the manuscript was in *notrgir*. The *notrgir* text continues on fol. 103r with a list of the ideograms and principles of abbreviation to be used in copying manuscripts. This list is not complete in our photographs, but continues down to the letter չժ.

1. *The Twelve Gifts Lost by Adam*: A New Fragment of Adam Literature

This fragment is not paralleled in any other source. Its existence was noted by H. Anasyan in 1959² and it is mentioned in the Catalogue of the *Matenadaran*. We transcribed the text below, resolving the abbreviations, and translated it, preserving the original punctuation. It is to be viewed in the context of the literature of lists, which was highly developed in medieval Armenian learned literature³.

Յաղագս Աղանա Բժան պարգեւք զոր ունէր մարդն առաջին եւ կորոյս:
Նախ առողջութիւն առանց Հիւանդութեան:
Երկրորդ. մանկութիւն առանց ծերութեան:
Երրորդ. յագեցումն առանց տաղտկութեան:
Չորրորդ ազատութիւն. առանց ծառայութեան:
Հինգերորդ գեղեցկութիւն. առանց տգեղութեան:
Վեցերորդ անշարժարութիւն. ենթակայ անմահութեան:
Եօթներորդ առատութիւն առանց կարօտութեան:
Ութերորդ խաղաղութիւն. առանց խռովութեան:
Իններորդ անհոգութիւն թարց երկիւղի:

* This edition was prepared in the context of M.E. Stone's seminar on Armenian Manuscript Texts, held at the Hebrew University of Jerusalem in 1998-9.

¹ O. EGANYAN, A. ZEYT'UNYAN and P'. ANT'ABYAN (eds.), (1970), p. 874.

² H.S. ANASYAN (1959), p. 246.

³ See, e.g., the remarks in M.E. STONE, (1996), 611-646, especially p. 638.

Տասներորդ ճանաչումն. թարց սգիտութեան:
 Մետասաներորդ. փառք առանց անարգութեան:
 Երկոտասաներորդ. ուրախութիւն առանց տրտմութեան:

Concerning Adam. The 12 Gifts which the First Man had and lost.

First, health without sickness.

Second, childhood without age.

Third, satiety without tediousness.

Fourth, freedom without slavery.

Fifth, beauty without ugliness.

Sixth, impassibility subject to immortality.

Seventh, abundance without lack.

Eighth, peace without turbulence.

Ninth, freedom from care without fear.

Tenth, knowledge without ignorance.

Eleventh, glory without dishonour.

Twelfth, happiness without grief.

2. Ideograms and Abbreviations

The second text we are presenting from manuscript M9121. It is not complete in our photographs, but is of considerable interest. Lists of Armenian abbreviations and ideograms are to be found in a number of sources, and some have been printed. Thus we may note the lists in Abrahamyan's work on Armenian paleography and the booklet, *Armenische Abbreviationen* published by Froundjian⁴. Each of the planets in this list as well as each of the signs of the Zodiac, is followed by its corresponding name in Latin, transliterated into Armenian characters. We have used the standard spelling of these Latin names in the translations. A transliteration such as *cancer* Գանցէր seems to show that it was done by someone using a dialect in which "c" (hard) = Գ; similarly the "g" in վրնղո for *virgo*. M.E. Stone appends to this publication a brief list of ideograms, ligatures and abbreviations found in *Galata, National Library*, ITT 30, p. 8, which forms part of the Preface to Sargis Šnorhali's *Commentary on the Catholic Epistles*⁵. In the publication of these texts, we have not reproduced the ideograms in the transcription. These may be observed in the appended photographs.

⁴ A.G. ABRAHAMYAN, (1978), 201-243; B. FROUNDJIAN, (1965).

⁵ B. KIWLSESIAN, (1961), 115.

Յաղագս նշանագրաց

Նշանագիրք են փոխանակ բառից ըստ կամաց յօրինակեալք:

Նշանագիրք մոլորակաց:

Երեւակ. լաթիններէն Սաթուոնուս:

լուսնթագ. իուփիթէր:

Հրատ. մարս:

Արեգակն. սօլ:

լուսաբեր. վենուս:

փայլածու. մէրքուոիուս:

լուսին. լունա:

Նշանագիրք կենդանակերպից:

խոյ. Արիէս:

ցուլ. թաւոուս:

երկաւոր. ճէմինի:

խեցգետին. Գանցէր:

Աոիւժ. լէօ:

կոյս. վիոկօ:

կշիռ. լիպրա:

կարիճ. սքօուփիուս:

Աղեղաւոր. սահիթթարիուս:

Այծեղջուր: Գաբրիգօնուս:

Զրհոս. Ագուաոիուս:

Զուկ. փիսցէս:

Երկինք:

Երկիր:

որպէս:

Աւետարան:

Եկեղեցի:

աշխարհ: Եւ այլք:

Յաղագս պատույ: կամ համառօտութեանց:

Պատիւ կոչի գիծս այս - . որ դնի ի վերայ Համառօտեցելոց բառից: մինչ մանաւանդ ի բաց բառին տառք ձայնաւորք. որպէս. ամ. ամենայն: ամի. ամենայնի. ամենիւք ամւք: ամենայնիւք: ամքն. ամենքեան. ամենքին: ամցն. ամենցուն: ւն. այսինքն: Աժ. աստուած: Այ. աստուծոյ: Ավ. աստուծով: Ածծին. աստուածածին: Բճթի. երկուշաբթի: գճթի. երեքշաբթի: դճթի. չորեքշաբթի: Եճթի. Հինգշաբթի: զճթի. ուրբաթ: Լճթի. շաբաթ: գզն. գազան: դզն. գաւազան: դոստն. դատաստան: Եպս. եպիկոպոս: Եպսպոս. եպիսկոպոսապետ: Երկչւր. երկաքանչիւր: Էմ. երուսաղէմ: մ. այսմ: նմ. ըստ այնմ: թի. թիւն: . թեան: թվ. թվական: Ժմկ. Ժամանակ:

About Ideograms

Ideograms replace words, formed as desired.

The Ideograms for the planets:

Saturn; in Latin, Saturnus.

Jupiter; Iupiter.

Mars; Mars.

Sun; Sol.

Venus; Venus.

Mercury; Mercury.

Moon; Luna.

The Ideograms of the Signs of the Zodiac:

Ares; L[atin] Ares.

Taurus; Taurus.

Gemini; Gemini.

Cancer; Cancer.

Leo; Leo.

Virgo; Virgo.

Libra; Libra.

Scorpio; Scorpius.

Sagittarius; Saggitarius.

Capricorn; Capricornus.

Aquarius; Aquarius.

Pisces; Pisces.

sky earth

star as, like

Gospel church

world, etc.

About the *patiw* or abbreviations.

This sign which is placed above abbreviated words is called *patiw*; while especially vowels are omitted⁶ (i.e., to abbreviate words). Such are (*a list of abbreviated words follows*).

The List in *Galata* ITT 30

Նշանագիրք եղաք աստ ոչ ի պէտս գիտնականաց. այլ ի պէտս ինձ նման տխմարաց:

երկին:

երկիր:

նարգարէ:

արաքեալ:

արեգակ:

լուսին:

աստղ:

ա̄. այսինքն:

ա̄մ. ամենայն:

խոստովան:

պատասխան:

աշխարհ:

⁶ Or: removed.

որպէս:	ըստյնայնմ: ⁷
ըստ:	ընդ:
աւետարան:	վերջ:
քանզի:	

We have put ideograms here, not for the use of the learned, but for the use of the ignorant like me.

heaven	earth
prophet	apostle
sun	moon
star	that is to say
all	promise
answer	world
as, like	according to that
according to	with
Gospel	end
because.	

BIBLIOGRAPHY

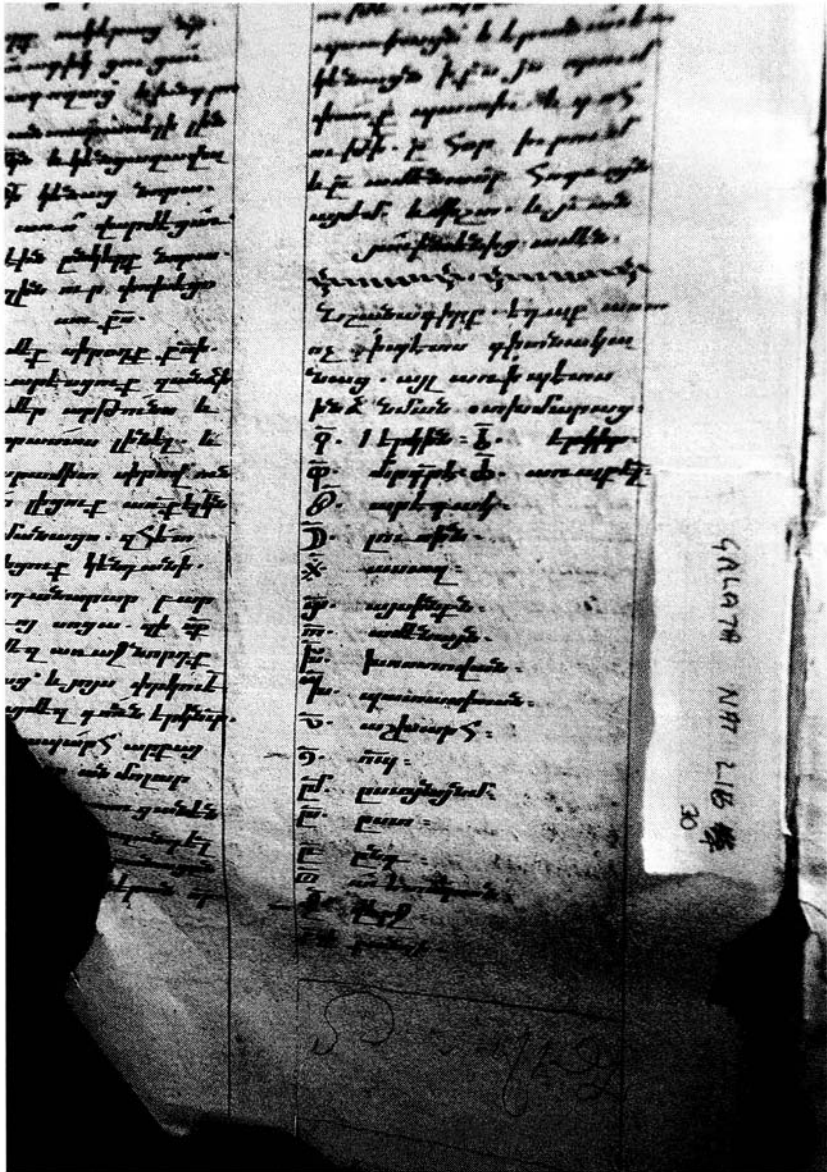
- ABRAHAMYAN, A.G. (1973) *Հայոց Գիր Եվ Գրչութիւն (Armenian Script and Writing)*, Erevan.
- ANASYAN, H.S. (1959) *Հայկական Մատենագրութիւն Ե-ԺԸ դդ (Armenian Bibliology, 5-18th centuries)*, Erevan, Vol. 1.
- EGANYAN, O., A. ZEYT'UNYAN and P. ANT'ABYAN (eds.) (1970) *Յուշակ Չեռա-Գրաց Մաշտոցի Անվան Մատենադարանի (Catalogue of Manuscripts of the Maštoc' Matenadaran)*, Erevan, Vol. 2.
- FROUNDJIAN, B. (1965) *Armenische Abbreviationen mit Berücksichtigung von Inschriften und Althandschriften*, Berlin.
- KIWLESERIAN, B. (1961) *Յուշակ Չեռագրաց Ղալաթիոյ Ազգային Մատենադարանին Հայոց (Catalogue of the Manuscripts of the Armenian National Library of Galata)*, Antelias.
- STONE, M.E. (1996) "The Armenian Apocryphal Literature: Translation and Creation," in *II Caucaso: Cerniera fra Culture dal Mediterraneo alla Persia (Secoli IV-XI)*, (Settimane di Studio dal Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo, XLIII), Spoleto, 611-646.

The Hebrew University of Jerusalem
 Armenian Studies Program
 P.O. Box 16174
 Jerusalem 91161
 Israel

Narineh YACOUBIAN

⁷ This is apparently corrupt.

Abstract. This article is the publication of two texts from manuscript Matenadaran M9121 (1732-3): a list of twelve gifts lost by Adam when he sinned (fols. 102r-v), and following it on fol. 103r, a list of ideograms used in Armenian manuscripts. These include ideograms for the planets and the signs of the Zodiac. M.E. Stone appended a brief list of ideograms from manuscript Galata, National Library ITT 30, p. 8.

ARTICLES

LEBRUN, R., Syro Anatolica Scripta Minora III	1
BROWNE, G.M., The Old Nubian Document from Ab Kanarti . . .	9
VERHELST, S., Les fragments du Castellion (Kh. Mird) des évan- giles de Marc et de Jean (P ⁸⁴)	15
YACoubIAN, N., <i>The Twelve Gifts Lost by Adam</i> and a List of Ideo- grams	45
RENOUX, Ch., Un bilan provisoire sur l'héritage grec du rite armé- nien	53
SIRINIAN, A., Le nuove accessioni manoscritte armene del Pontificio Collegio Armeno di Roma: un primo report	71
HALFTER, P., und SCHMIDT, A., Der römische Stuhl und die arme- nische Christenheit zur Zeit Papst Innozenz IV	91
RUSSELL, J.R., The Praise of Porridge	137
KHARANAUli, A., Ein Chanmeti-Fragment der georgischen Über- setzung von Esra I	181
SKHIRLADZE, A., Georgian Manuscripts in the Lavra of St. Sabas .	217
DE CALLATAÏ, G., Ikhwân al-Şafâ': des arts scientifiques et de leur objectif	231

BIBLIOGRAPHIE

J. MARÍA BLÁZQUEZ, *Dioses, mitos y rituales de los semitas occidentales en la antigüedad* (R. LEBRUN), p. 259. — A.-M. DENIS et alii, *Introduction à la littérature religieuse judéo-hellénistique* (J.-M. AUWERS), p. 260. — F. FEDER (hrsg.), *Biblia Sahidica. Ieremias, Lamentationes (Threni), Epistula Ieremiae et Baruch* (J. BRANKAER), p. 262. — Ph. BRIDEL, N. BOSSON, D. SIERRO (dir.), *Explorations aux Qouçour El-Izeila lors des campagnes 1981, 1982, 1984, 1985, 1986, 1989 et 1990* (J. BRANKAER), p. 263. — H. FÖRSTER, *Wörterbuch der griechischen Wörter in den koptischen dokumentarischen Texten* (J. BRANKAER), p. 265. — V. CALZOLARI BOUVIER, J.-D. KAESTLI et B. OUTTIER (eds.), *Apocryphes arméniens: transmission - traduction - création - iconographie* (M. VAN ESBROECK), p. 266. — R.P. VAGGIONE, *Eunomius of Cyzicus and the Nicene Revolution* (M. VAN ESBROECK), p. 267. — L. RYDEN, *The Life of St Andrew the Fool* (M. VAN ESBROECK), p. 268. — H. ALFEYEV (ed.), L. NEYRAND (trad.), *Syméon le Studite, Discours ascétique* (B. COULIE), p. 270. — *Eurasian Studies. Journal for Balkan, Eastern Mediterranean Anatolian, Middle Eastern, Iranian and Central Asian Studies* (G. TRAINA), p. 271. — M. MAHIEU-DE PRAETERE, *Kurisumala - Francis Mahieu Acharya* (A. SCHMIDT), p. 273. — Ouvrages envoyés à la Rédaction, p. 277.